

Людмила Єфименко:

«Коли щаслива, все погане забувається...»

49

... Усе начебто добре в родині Бутків. Вона — оперна співачка, він — бізнесмен, у минулому диригент. Є маленька донька, якій батько на Новий рік має змогу подарувати... магазин. Ось тільки не схожа на нього дівчинка... Генетичний аналіз підтверджує здогадку. А рідна дитина — в іншій сім'ї, жебракує, співаючи на вулиці...

Цю історію придумала, а згодом втілила на екрані Людмила Єфименко. Перший показ її фільму **«Ave Maria»** відбувся під час МКФ «Молодість». Потім буде київська прем'єра, поїздка на Мінський міжнародний кінофестиваль. Режисерський дебют Людмили освоює кінопростір.

Єфименко Людмила Пилипівна. Заслужена артистка України. Закінчила акторський факультет Всесоюзного державного інституту кінематографії (майстерня народного артиста СРСР Володимира Белокурова). Після завершення — актриса Київської кіностудії імені О.Довженка. Знімалася у фільмах: **«Випадкова адреса»**, **«Ефект Ромашкіна»**, **«Повість про жінку»**, **«Як гартувалася сталь»**, **«Моя доля»** (Росія), **«Свято печеної картоплі»**, **«Лісова пісня»**, **«Сімейні справи Гаюрових»** (Таджикистан), **«Не вір крику нічного птаха»** (Молдова), **«Легенда про княгиню Ольгу»**, **«Солом'яні дзвони»**, **«Лебедине озеро. Зона»**, **«Гетьманські клейноди»** та ін. Сценарист, режисер і виконавиця головної ролі у фільмі **«Ave Maria»** (1999). Лауреат «Срібного Витязя» за кращий сценарій.

— Наскільки автобіографічна ваша картина?

— Даючи героїні власне ім'я («мила людям»), я хотіла насамперед підкреслити тотожність моральної позиції. Зі мною нічого подібного, звичайно, не відбувалось. Але, коли писала сценарій, ставила себе на її місце. У подібній ситуації я поводитись би так само. Є й особисті моменти. Пологи героїні — це народження мого першого сина. Я лежала не в палаті, а в коридорі. Під кінець мого важкого розродження до операційної привезли ще одну жінку, яка народила за 5 хвилин. Спогади про закоханість у Толю теж власні. Я з першого погляду закохалась у Юрія Ілленка. Побачили один одного у довгелезному коридорі кіностудії ім.О.Довженка, я

тоді ще була студенткою ВДІКу. Зустрілися поглядами... Пізніше, зустрівшись на одній вечірці, ми згадали цей момент. Юра сказав: «Я тоді тебе «сфотографував», спочатку це був лише силует, потім побачив худе обличчя, довге волосся». Мене ж привернула його чоловіча краса, незалежна хода. Анатолій Бутко у фільмі доручає моїй героїні, студентці, головну роль у опері «Кармен». Юрій Ілленко запросив мене, 21-річну, на першу головну роль — Олександри

■ Людмила Єфименко

■ Людмила Єфименко
у фільмі «Аве Марія».
Режисер Людмила Єфименко.
1999.

■ Людмила Єфименко
у фільмі «Аве Марія».

■ Людмила Єфименко
у фільмі «Свято печеної картоплі».
Режисер Юрій Ілленко. 1985.

■ Людмила Єфименко
у фільмі «Легенда про княгиню Ольгу».
Режисер Юрій Ілленко. 1987.

Деревської у фільмі «Свято печеної картоплі». Роль складну, вікову, де не за допомогою гриму, а станом душі потрібно було передати біографію реальної жінки, яка виховала 48 чужих дітей.

— Ніна Ільїна, з якою ви вчилися разом у одному класі, сказала, що прізвище героїні «Аве Марія» Бутко — не випадкове...

— Так, хлопчик Толя Бутко був моїм першим коханням. У третьому класі. Він напрочуд нагадував В'ячеслава Тихонова в ролі князя Болконського. Потім перейшов до іншої школи, я його більше ніколи не бачила.

— Що для вас як режисера було найважчим під час зйомок?

— Професія режисера має кілька складових. Вміння працювати з акторами, «витягувати» потрібне з їхньої фактури, внутрішнього стану. Тут мені знадобився власний акторський досвід та восьмирічний стаж викладання акторської майстерності у Київському театральному. А працювати ж доводилося в основному з непрофесійними виконавцями та дітьми. Вибудувати

фільм за сюжетною канвою, розповісти історію також не було важко, адже сама писала сценарій. А ось із зображальним вирішенням цілком покладалася на Юрія. Разом вибирали місця натурних зйомок тощо. Інколи сперечалися, але він жодного разу не сказав: «Я — спец, а ти сиди й слухай!» Напередодні тієї чи іншої сцени всі мізансцени, точки зйомок обговорювали разом. — А фінансові проблеми, адже фільм було відзнято лише за третину обіцяних коштів?

— Ніхто не скаржився на маленьку зарплату, взаєморозуміння із знімальною групою було чудовим. Усі підтримували мене, бажаючи, щоб фільм відбувся. Звичайно, втомилася, особливо, коли останні кадри знімалися в моїй оселі. Але втома минула, залишилося лише відчуття задоволення творчим процесом.

— Недавно, переглядаючи на відео кращий сербський фільм 1997 року «Балканські правила», не полінувався перерахувати спонсорів. 5 студій і 35 благодійників! Чи справді, аби зняти «фільм року», потрібні мільйони доларів? Що б зробили ви, маючи три десятки спонсорів?

— Заплатила б більше знімальній групі, технічним працівникам. За належного фінансування зробили б павільйон, який би дозволив ширше варіювати мізансценами. Записали б звук у системі «Долбі». Не було б тих «перегонів»...

— Аврал був пов'язаний з терміном конкурсного показу на фестивалі «Молодість»? Реакція публіки, а особливо преси на ваш дебют була неоднозначною, а часом і злостивою...

— Я сиділа у залі і спостерігала за реакцією публіки. Відчувала, що фільм людям подобається. Сміялась купка молодиків. Чого можна чекати від покоління, яке 10 років харчується на телебаченні «половою»?..

— Показ на «Молодісті» і бездоказові образи в кількох газетах — найважчі хвилини у вашому житті?

— Це не можна порівняти з важкою хворобою сестри, із смертю матері... Після перегляду я повернулася щасливою, настрої зіпсувався наступного дня, коли три дівчинки на прес-конференції безапеляційно заявили, що все, що я зняла і зіграла, — погано.

— Після всього ви ще бажаєте ставити фільми?

(Голос Юрія Ілленка з іншої кімнати: «Вб'ю! Хочу ще трошки пожити!»).

— Задум наступного фільму — психологічної драми «Сонні коди» — виник відразу після завершення роботи над сценарієм «Аве Марія». Записала лише фабулу на 12 сторінках, щоб не забулася. Зараз хочу відпочити, зайнятися сім'єю.

— Звичайно, головною темою нашої бесіди є ваша режисерська робота. Але є кілька питань, не менш цікавих читачам. Наприклад, чи уявляєте собі фільм Ілленка без вашої участі? З іншою виконавицею.

— Цілком. Якби це трапилося років 15-20 тому, переживала б. Якщо Юра не знайде для мене ролі, все одно житиму його роботою. У більш значній ролі в «Смузці нескошених диких квітів» у

нього знімалася провідна актриса Таганки Зінаїда Славіна. У «Легенді про княгиню Ольгу» грала красуня Світлана Ромашко. У «Солом'яних дзвонах» — обидві Сумські, а ще — Галина Ковганіч, симпатії до якої Юра не приховував. З усіма у мене були гарні стосунки.

— Ви не знімалися 6 років. Чи могли б зовсім залишити кіно, повністю присвятити себе родині?

— Якщо мова піде про необхідність пожертвувати, я піду на це.

— Ілленки — це ще й Михайло, і Вадим, також режисери. Ви знімалися лише у Михайла в телефільмі «Миргород та його мешканці»?

— Ніколи не приміряла на себе їхні сценарії, не просила ролі. Право вибору акторів цілком належить режисерові.

— Крім Юрія Ілленка, ви працювали з Миколою Мащенком, Володимиром Денисенком, Романом Балаяном, Андрієм Бенкендорфом, Леонідом Осикою... З ким найлегше знаходили спільну мову?

— З Леонідом Осикою, а також з Миколою Мащенком, у якого грала Таю, дружину Павла Корчагіна з телесеріалу «Як гартувалася сталь». Мащенко — у минулому актор, добре знає нашу «кухню».

— Переглядаючи в пам'яті сторінки вашої кінобіографії, помічаєш, що ви любите працювати «соло»...

— Акторська гра не може будуватися на монологах. У мене найбільше проб на партнера виявилася у «Святі печеної картоплі». Скільки чудових акторів приїжджало! Як гарно працювалося із Сергієм Шакуровим, але сценарист наполягав на кандидатурі Романа Громадського. Взяли Леоніда Філатова, і я грала з партнером, який не задовольняв ні мене, ні режисера. Не можу уявити, як грати любовні сцени з партнером, до якого не відчуваєш симпатії. З Олегом Драчем у нас з'явився контакт тільки наприкінці зйомок, коли наші стосунки переросли у товариські.

— Знаю, що ВДІК ви закінчили з відзнакою. Чи виділяв Володимир Белокурів ще когось з українського курсу?

— Він любив мене і Галю Логінову.

— Чому ви не в Гільдії кіноакторів України?

— Коли Гільдія створювалася, думала, що вона нагадуватиме американську, боротиметься за права акторів. Цього не сталося.

— Акторів з кіноосвітою не часто побачиш на сцені. Чи змогли б ви грати в театрі?

— Коли дивлюся гарну виставу, то ловлю себе не думці: чому я в залі, а не на сцені? Сцена магічно притягує до себе, я її ніколи не боялася. Зважилася б на одну виставу за контрактом. Специфіка гри невелика, і переважна більшість акторів, незалежно від освіти, може грати будь-де.

— Кому з акторів заздрили?

— Почуття заздрості намагаюся в собі подавляти. Акторів же люблю: Тетяну Самойлову у «Летять журавлі», Чарлі Чапліна у «Вогнях великого міста», Богдана Ступку у «Білому птахові...»,

Дмитра Мілютенка у «Криниці для спраглих», Катрін Деньов у «Шербурзьких парасольках». Для мене вона — ідеал жіночності, диво.

— І наостанок — важко чи легко бути дружиною режисера?

— До шлюбу з Юрою я мала повну валізу сценаріїв, їздила на проби по всьому Союзу. Але ось на кінофестивалі у Вільнюсі до Юри підійшов Євген Матвєєв: «Якби не ти, я б запропонував Людмилі роль. А з дружинами режисерів не хочу мати справ». Але я не жалкую. Іншого мені не треба.

P.S. 27 листопада 1999 року фільм «Ave Maria» одержав спеціальний приз кінофестивалю країн СНГ та Балтії «Листопад» у Мінську «За екранне втілення вічних ідеалів краси та душевної гармонії».

Інтерв'ю взяв Микола Максимов.
22 листопада 1999 року